

VII. osztály

Gyakorlati próba
2006. április, Craiova

Egy gyakorlati és egy elméleti részből áll.

GYAKORLATI RÉSZ

A TÉTEL

Határozzátok meg:

- A1. Határozzátok meg a gyurma tömegének (öt mérés) és egy érme tömegének (1,2,3,4 érme felhasználásával) arányát.
- A2. Az érmék anyagának sűrűségét.
- A3. Az (A.1) alpontnál használt rendszer egy bizonyos helyzetére ábrázoljátok az összes erőt, melyek az egyensúlyt biztosítják.
- A4. Ábrázoljátok grafikusan a felfüggesztési pontban a visszaható erőt az érmék számának függvényében.

Rendelkezésre álló eszközök:

- ☐ Rögzítőelemmel ellátott mérőléc;
- ☐ 0,5g tömegű gémkapcsok;
- ☐ függőleges rúd;
- ☐ rögzítőelemek;
- ☐ állvány;
- ☐ mérőléc;
- ☐ gyurma;
- ☐ 4 darab 10 banis érme;
- ☐ milliméterpapír.

Megjegyzések:

1. A mérőléc pontossága elégséges az elvégzendő mérésekhez.
2. A mérőléc tömege a hátlapján van feltüntetve.
3. A henger térfogatát a következő összefüggéssel számíthatod ki: $V = \frac{\pi d^2}{4} \cdot l$, ahol „d” a henger alapkörének átmérője, és „l” a henger magassága
4. A gravitációs gyorsulás $g \cong 10 \frac{\text{N}}{\text{kg}}$.

B TÉTEL

Adott két különböző anyagból készült téglatest, melyeknek egyik lineáris mérete nagyobb a másik két méretnél.

A mérőléccel segítségével határozzátok meg mindkét test esetében a csúszósúrlódási együttható értékét a test és a dolgozat megírására használandó papírlap között:

- a) A papírlap és a téglatest legkisebb érintkezési felületére (két különböző oldalél esetében)
- b) A papírlap és a téglatest közbeeső méretű érintkezési felületére (1 mérés)

Rendelkezésre álló eszközök:

- ☐ Különböző anyagú téglatestek;
- ☐ mérőléccel;
- ☐ papírlap.

A dolgozat a következőket kell tartalmazza:

- a) a kísérleti berendezések vázlatát;
- b) a munkamódszerek elméleti alátámasztását valamint a tömegek, sűrűségek, erők és súrlódási együttható meghatározására használt matematikai összefüggések levezetését.;
- c) a munka menetének leírását;
- d) táblázatokat melyek a mért értékeket, valamint a kiszámított mennyiségek középértékét kell tartalmazni;
- e) a visszaható erő grafikus ábrázolását az érmék számának függvényében;
- f) hibaforrásokat (legalább három).

ELMÉLETI RÉSZ

A tétel külön lapon található.

A tételek szerzői:

Prof. univ. dr. Florea ULIU, Universitatea din Craiova, Facultatea de Fizică

Prof. Doina FRUNZESCU, Școala nr. 38, Craiova

Lector univ. dr. Gabriela IACOBESCU, Universitatea din Craiova, Facultatea de Fizică

ELMÉLETI RÉSZ

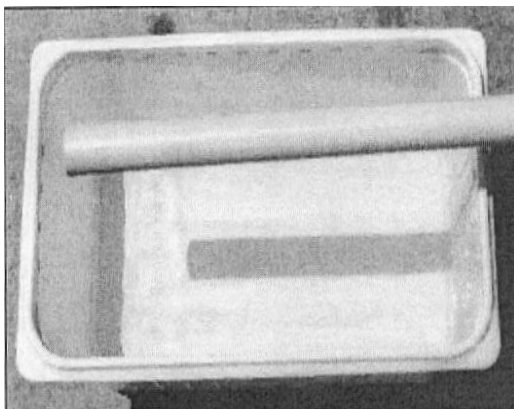
VII. osztály

Furcsa képek (árnyékok)

A fizika laborban, egy vízszintes asztallapon egy téglatest alakú edény található, mely majdnem színültig van vízzel. Az asztal fölött a tálcával azonos függőlegesen egy igen erős izzólámpa található, amely jól megvilágítja az asztallapot.

Az alábbi három fényképen egy henger alakú átlátszatlan pálca árnyéka látható, három különböző esetben, amikor a pálca nem merül a vízbe (1-es számú ábra), valamint amikor ferdén, részlegesen vízbe merül (másik két ábra)

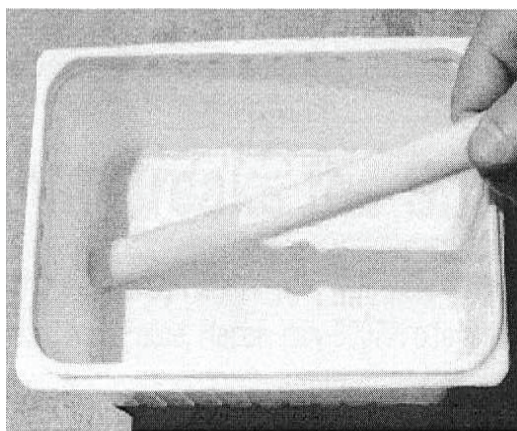
Magyarázzátok el megfelelő rajzokkal alátámasztva a pálca árnyékának keletkezését. Magyarázzátok meg, hogy miért különböznek annyira az árnyékok az utolsó két képen.

1-es sz. ábra

2-es sz. ábra

3-es sz. ábra